

andaj = ondoj

LATINAMERIKA

INTERNACIA REVUO

Esperanto
en
Kolombio

NIA KOVRILLO

Vidaĵo de la Placo de "La Rebeka"
apud la "Internacia Centro" en Bogoto,
Kolombio, Sud-Ameriko.

ANDAJ ONDOJ

Julio-Aŭgusto 1983

Saluta numero

lanĉita okaze de la 68^a. U. K. de Esperanto

ENHAVO

KOLOMBIO, KORO DE AMERIKO	P-ĝo 1
KOLOMBIO KAJ LA VIRINA AGADO	P-ĝo 3
ESPERANTO EN KOLOMBIO	P-ĝo 5
TIU ĈI AM'	P-ĝo 10
DU PARALELAJ TRADUKOJ DE LA KOMPATINDA MALJUNULINETO	P-ĝo 11

**ANDAJ
ONDOJ**
REVUO

**Oficiala Organo de la
CENTRO POR LA DISVASTIGADO
DE LA INTERNACIA LINGVO
ESPERANTO.**

Apartado Aéreo 88999
Bogoto, Kolombio, Sud-Ameriko

Telefonoj: (2) 329482
(2) 452246

Aperas: dumonate

Redaktoro: Luis Jorge Santos-
Morales

Redaktistino: Lyana María Amaya

Tajpistino: Gloria Rodríguez B.

Abonprezo: US\$12.

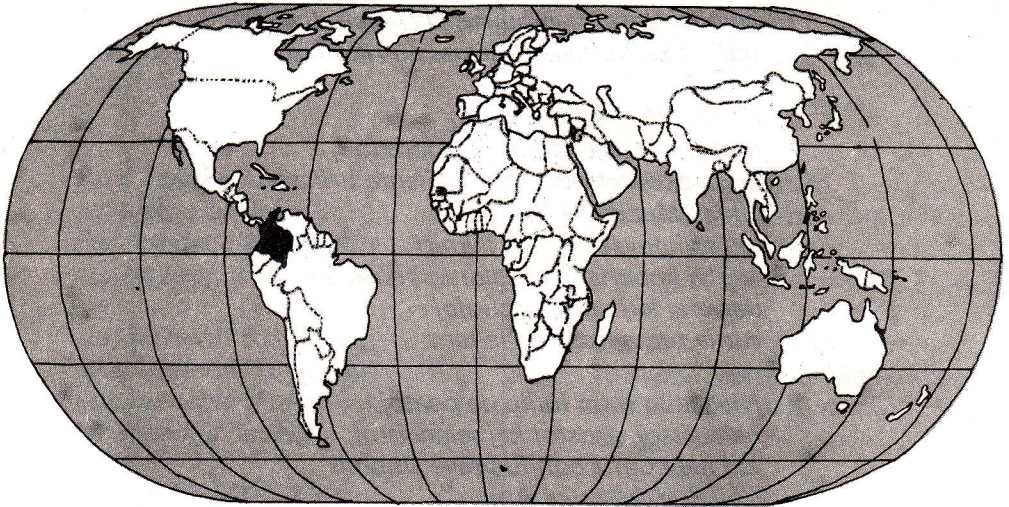
**Subvenciata de Fondaĵo Santos kaj
Kalvo.**

**Presata de Winston-Salem Lingvo-
Centro.**

KOLOMBIO, koro de Ameriko

De Luis Jorge Santos M.

*Plenplena de kontrastoj kaj legendoj,
tusâta de du maroj kaj
kvazaŭ fiero pordo al juna kontinento,
en la nord-okcidenta angulo de Sud-Ameriko
kusâs nia belega kaj amata Kolombio.*

*Laŭlonge de la Pacifika flanko
etendiĝas majesta l' Anda Montoĉeno,
kiu en nia lando tribranĉiĝas
kaj fine malaperas . . .
kvazaŭ fariĝante la Kariba ebenaĵo,
superflugata de flavaj papilioj
kaj kie kantas niaj gajaj marbordanoj.*

*Niajn plaĝojn blankaj suloj superflugas,
dum negretoj dancas kaj turistoj ĝuas
la varmecon de l' sablo,
la karesojn de l' vento,
muzikon de tamburoj
kaj la dolĉecon de freŝa kokossuko.*

*Dume, ie sur la malvarmaj altaĵoj,
lacaj ministoj pacience laboregas,
ĉiam esperante iumomente elfosi
alian smeraldon verdan aŭ marbluan;
kaj, malsupre, sur la varmaj valoj kaj montetoj,
ĝoje fajfante "bambukan" (1) melodion,
multaj kafkultivistoj semas aŭ rikoltas.*

*Ĉe unu el niaj bluaj lagoj
naskiĝis la legendo pri "Eldorado",
kies nekontestebla atesto silente brilas
en la "Muzeo de Oraĵoj"
kie oni povas iam ajn admiri
la plej imponan kaj valoran kolekton
da veraj kaj puraj orjuveloj
sur la tuta vizaĝo de la tero.*

*Nia lando estas lulilo de poetoj;
beletristoj, artistoj kaj sciencistoj,
kaj nian Ĉefurbon iu prave alnomis
"La Sud-Amerika Ateno"
pro tio, ke ĝi estas naskiĝejo
de sennombraj versistoj kaj kleraj filologoj,
de scivolemaj pensuloj kaj afablaj bogotanoj.*

*En Arakataka,
varma kaj pitoreska vilaĝeto
vidis la lumon la verkinto
de "Cent Jaroj da Soleco"
Nobelpremiito kaj imagema romanisto (2).*

*En nia malvarmeta metropolo
naskiĝis Pombo la Fablisto,
kiu amuzis niajn infanojn
per siaj spritaj rakontoj
kaj kiu pensigis ankaŭ la gepatrojn
per saĝaj moralajĵoj.*

*Nia lando estis nomita Kolombio
honore al Kolumbo,
la kuraĝa kaj lerta malkovrinto,
kiu nian mondon pligrandigis
ĉar nefareblaĵon provi li ne timis.*

*La kvincentjaran jubileon (3)
pri tiu granda eltrovo
ni tre baldaŭ festos
kune kun ĉiuj Amerikaj landoj
kaj niaj karaj samlingvanoj
el l' Ibera Duoninsulo.*

*Pro ĝia centra situo
rilate al la tuta kontinento
Kolombio estas kvazaŭ koro,
amoplena koro, kie pulsas jam
nova kaj vigla fervoro
por nia kara Lingvo Internacia.*

- (1) Bambuko (Hispane: bambuco): Kolombia popoldanco
- (2) Gabriel García Márquez.
- (3) 1992.

KOLOMBIO KAJ LA VIRINA AGADO

De Leonor Calvo de Feijóo

En Kolombio, kiel ĉie en la mondo, la virina lukto por konkeri simplan egalrajtecon estas ankoraŭ lanta kaj malfacila. La Unua Virina Internacia Kongreso okazinta en Bogoto en 1930, akiris la leĝon 28 de 1932, laŭ kiu la edzino, ĝis tiam submetiĝanta al la volo de la edzo, rajtas ricevi plenan sendependecon pri siaj posedaĵoj.

En 1933, ni atingis la rajton aniĝi al universitato, malgraŭ tio, ke ni ankoraŭ estis traktataj, laŭ nia Civila Leĝaro, kvazaŭ neplenaĝuloj kaj nur en 1954 ni akiris plenan civitanecon kaŭze de la alkonformiĝo de nia tiama registaro al la decidoj entenataj en la Rezolucio pri Politikaj Rajtoj de Virinoj, proklamita de Unuiĝintaj Nacioj en 1952.

Ekde la fino de la pasinta jarcento la virinoj asociiĝas en neregistarajn organizojn, celante fari ĉiajn hospitalajn kaj sociajn servojn kaj ankaŭ por efike kontribui al la forigo de ĉiaj militoj pere de la Ligo de Virinoj por Paco kaj Libereco. Ĉi tiu ligo ellaboris la 14-punktan projekton, kiun Usona Prezidento Woodrow Wilson poste prezentis kiel sian, por la kreado de la Ligo de Nacioj, kiu naskiĝis kiam la virina helporeto estis jam plene fortikiĝinta.

En 1946, post la fondo de Unuiĝintaj Nacioj, la virinaj organizoj elektis Komisionon por la Kontrolo de Juraj kaj Sociaj Kondiĉoj de Virinoj, kiu jam alportis al UN tiom da scioj, amasigitaj dum multaj jaroj de spertoj kaj zorga observado, ke UN decidis apogi la okazigadon de seminarioj sur ĉiu kontinento, kiel rekomendindan deirpunkton por sukcese precizigi la regionajn bezonojn kaj starigi la plej taŭgajn meĥanismojn por ĉiulande antaŭenigi la virinon, kadre de la ekonomia kaj socia disvolviĝo.

La responda seminario, rekomendita de UN, efektiviĝis en Kolombio por studi la temojn "La Virino en la Publika Vivo" kaj "La Virinaj Kondiĉoj en la Familia Juro"; similaj kaj parencaj temoj estis laŭloke pritraktitaj tra la tuta mondo.

Post tiu studo, la Ĝenerala Asembleo deklaris la jaron 1975 "La Internacia Jaro de la Virino", kaj en 1985, sub la devizo "Egaleco, Disvolviĝo kaj Paco" finiĝos la "Jardeko por la Progreso de Virinoj".

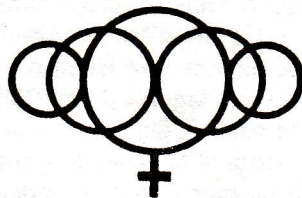
La granda mondskala movado komenciĝis en Meksikio, ĉe la konferenco okazinta en Julio 1975 kaj kvin jaroj poste (1980), oni esploris kaj taksis la progreson de virinoj dum la unua duono de la interkonsentita jardeko, en Kopenhago, kie estis prezentitaj la rezultoj de la studoj faritaj de la Ekonomiaj Komisionoj okupiĝintaj pri Eŭropo, Latinameriko, Okcidenta Azio, Afriko kaj ankaŭ pri Orienta Azio kaj Pacifiko. Ĉe tiu okazo, oni aparte insistis pri la celoj

kaj strategioj necesaj por sukcese plibonigi dungadon, salubrecon kaj kulturon.

Ĉe la Kopenhaga Konferenco, estis atingita la Interkonsento por Forigi Ĉiajn Specojn de Diskriminacio kontraŭ virinoj, kiu estis jam ratifikita de la Kolombia Parlamento.

Grava tasko por la Komisiono pri Virina Agado devas esti prijuĝi kaj kontroli en ĉiu lando la plenumadon de tiu interŝtata ordono, tiel necesa por certigi la progreson de ĉiuj nacioj.

Ni estas certaj, ke simile al la UN-Jardeko por la Progreso de Virinoj, nia kuna kaj intensa laborado dum la jarkvino antaŭanta la Centjaran Jubileon de Esperanto, naskos la jam de longe deziratajn rezultojn, kiuj sendube, tuj kaj por ĉiam, utilis al la tuta homaro. ★

Esperanto en Kolombio

De Luis Jorge Santos

Kolektante fidindajn informojn pri la historio de nia movado en Kolombio ni havis la plezuron intervui plurajn eminentulojn. Ni longe interparolis kun Advokato Miguel Pérez-González, fondinto de Kolombia Esperanto-Ligo, pri la pasinteco, eblecoj kaj estonteco de nia afero.

Kolombio situas meze de lingva paradizo, kie la monda ĥaoso de multlingveco estas apenaŭ sentebla. Tamen, ekde la komenco de la nuna jarcento, precipe pro idealismaj kaj intelektaj motivoj aperis entuziasmoj por Esperanto en multaj el niaj urboj.

PIONIROJ

Jam en 1909 D-ro Abel de Jesús Rico en San José de Cúcuta entuziasmigis multajn el siaj amikoj kaj pacientoj por la Internacia Lingvo kaj ekinstruis ĝin al ili. La akcepto de Esperanto dum tiu pionira epoko estis tiel favora kaj fervora, ke tre baldaŭ ekaperis novaj grupoj en Pamplona, Ocaña, Bucaramanga, Altamira, Garzón kaj, Campoalegre, kiuj poste unuiĝis en Ligon de Kolombiaj Esperantistoj, patronita en 1911 de la tiama Prezidento de la Respubliko Advokato Carlos E. Restrepo. La oficiala gazeto de tiu unua ligo estis la "Kolombia Stelo".

Preskaŭ samtempe Advokato Joaquín Ospina ekflamigis grandan intereson por la Internacia Lingvo en Salamina (Caldas), Li publikigis Gramatikon de Esperanto kaj fondis literaturan periodaĵon "La Lumo". Li mem reprezentis nian landon ĉe pluraj Esperanto-kongresoj eksterlande.

Ankaŭ tiam en Bogoto, la ĉefurbo, Inĝeniero Uriel Malo kaj Frato Jean Pierre Bannier sukcesis vekti apartan avidecon por tiu nova kaj ĉarma lingvo, kiun ili lernis en Eŭropo (Londono kaj Parizo respektive). La unua kurso en Bogoto estis gvidita de Frato Bannier en "Colegio de la Salle" en 1910 kaj la unuan liston de lernantoj konsistigis la jenaj nomoj: Antonio Alvarez Lleras, Martín Méndez, Carlos E. Pinzón, Manuel Tovar kaj Alvaro Velandia.

La fakto mem, ke la Kolombiano C. Cárdenas provis reformi Esperanton estas bona pruvo de intensa poresperanta agado en nia lando: en 1921, Cárdenas publikigis la gramatikon kaj vortaron de sia hispanecigita Esperanto, kiun li nomis Hom-Idyomo.

ORGANIZOJ

Tre fidelan dimension de la movado en Kolombio prezentas al ni la listo de la plej gravaj grupoj ĝis nun organizitaj: **Ligo de Kolombiaj Esperantistoj** (Cúcuta, 1911, Prez: Abel Rico), **Kolombia Esperanto-Federacio** (Bogotá, 1933, Prez: José H. García, Alberto Gómez-Cruz), **Antiokia Esperanto-Societo** (Medellín, 1959 Prez: Sergio Agudelo), **Kolombia Esperanto-Ligo** (Bogotá 1966-1982 Prez: Leonor Calvo de Feijóo, Miguel Pérez-González, Diego Hoyos-Escobar, Augusto Ochoa, Ismael López, Lope Hugo Ortegón, Gonzalo Bermúdez, Diego Hoyos, Libardo Vargas). **Verda Stelo Klubo** (Cartagena, 1966-1983, Prez: P. Luis Eduardo Palacios Toral) **Kolombejo (Kolombia esperantista junulara organizo)** (Bogotá 1967-1968 Prez: Jean François Perrelet) **Esperanto-Klubo de Medellín** (Medellín, 1970, Prez: Manuel Angel, Jairo del Río) **Esperanta Dialoga Asocio** (Medellín, 1972 Prez: Jorge E. Arango, Luis Guillermo Restrepo), **Bukaramanga Esperanto-Klubo** (Bucaramanga, 1972-1977, Prez: Luis Jorge Santos), **Antiokia Esperanto-Ligo** (Medellín, 1975-1977, Prez: Manuel Angel, Miguel Cano), **Kindia Esperanto-Grupo** (Armenia, 1976, Prez: Luis Fernando Agudelo), **UNEKBO (Unesko Esperanto Klubo de Bogoto)** (Bogotá, 1976-1978, Prez: Gonzalo Bermúdez), **Nejva Esperanto Societo** (Neiva, 1978-1983, Prez: Roberto Ibáñez) **Nova Esperanto-Grupo** (NoE) (Medellín, 1979, ?), **Majo-Klubo** (1978-1983, Prez: Ismael "MAYO" López), **Esperanto Grupo de la Maramea Lernejo** (Escuela Naval, Cartagena, 1979, Prez: Edilberto Marmolejo), **Rionegra Esperanto-Ligo** (Rionegro 1981-1983, Prez: Jaime Echeverri Uribe), **Esperanto-Klubo-Armenia** (Armenia, 1981-1983, Prez: Jerley Sabogal Tamayo), **Bogota Esperanto Grupo** (Bogotá, 1983, Prez: Santiago Alvarez), **Fondaĵo Santos kaj Kalvo (Centro por la Divastigado de la Internacia Lingvo Esperanto)** (Bogotá, 1983, Prez: Leonor Calvo de Feijóo, Luis Jorge Santos).

TUTLANDA LIGO

Grava fakto estas tio, ke kvar (4) el la dudek (20) Esperanto-organizaĵoj, pri kiuj ni havas, fidindajn informojn, celis fariĝi la Tutlanda Ligo; t. e. unuigi ĉiujn ekzistantajn societojn en la lando, sed verdire neniu ĝis nun plene sukcesis tiurilate, ĉar neniu grupo konsentus rezigni sian aŭtonomion favore al centra kunordiganta organizo, sekve, eĉ la plej longdaŭra el la tielnomitaj "Tutlandaj Ligoj", nome KEL (Kolombia Esperanto-Ligo), ĉiam funkciis kiel unuopa grupo; tamen, la provincaj kluboj ĉiam emis postuli plenan respondecon de ĝi pri la tutlanda movado.

Alia evidenta fakto estas tio, ke la Esperantistoj pro facile kompreneblaj kaŭzoj, multe pli senkomplike organiziĝas kaj kunvenas en malgrandaj urboj ol en gigantaj metropoloj.

UNUOPULOJ

Zorga observado de nia historio alvenigis nin al la konkludo, ke preskaŭ ĉio, kio ekzistas rilate la Internacian Lingvon en Kolombio estas grandparte rezulto de la senlaca laboregado de meritplenaj unuopuloj. Tial, ni sentas

nin devigataj menciis la ĝis nun plej elstarajn poresperantajn agintojn kaj agantojn: **Abel de Jesús Rico** (Cúcuta, 1909, Sogamoso, 1931-33), **Joaquín Ospina** (Salamina, 1911), **Uriel Malo** (Bogotá, 1910-1915), **F. Jean Pierre Bannier** (Bogotá, 1910-1912), **Carlos E. Pinzón** (Bogotá, 1911-1920), **Antonio Alvarez-Lleras** (Bogotá, 1911-1925), **Otto de Greiff** (Medellín, 1926-1950), **Guillermo Johnson** (Medellín, 1930), **Alberto Gómez Cruz** (Bogotá, 1930-1932), **José Hernando García Lozada** (Bogotá, 1933), **José Luis Moncada** (Medellín, 1933), **Jesús Antonio Vélez Rojas** (Bogotá, 1944-1972), **Gonzalo González (GOG)** (Bogotá, 1950-1959), **Rafael Tavera** (Bogotá, 1950-1952), **Anton Tomić** (Medellín, Bogotá, 1932-1983), **Sergio Agudelo** (Medellín, 1959), **Tirso Castrillón** (Medellín, 1960-1975), **Leonor Calvo de Feijóo** (Bogotá, 1965-1983), **Miguel Pérez González** (Bogotá, 1966-1972), **Pastor Luis Eduardo Palacios Toral** (Cartagena, 1966-1983), **Luis Jorge Santos-Morales** (Bogotá, Bucaramanga 1966-1983), **Gonzalo Ramírez Almanza** (Bogotá, 1966-1969), **Manuel Angel Muñoz** (Medellín, 1969-1977), **Luis Guillermo Restrepo** (Medellín, 1970-1983), **Diego Hoyos Escobar** (Bogotá, Cali 1969-1983), **Libardo Vargas-Cuéllar** (Bogotá, 1970-1983), **Augusto Ochoa** (Bogotá, 1974-1977), **Lope Hugo Ortigón** (Bogotá, 1970-1980), **Libardo Mejía** (Cali, 1970-1983), **Gonzalo Bermúdez** (Bogotá, 1975-1983), **Miguel Cano** (Medellín, 1975-1979), **César Hernández** (Bogotá, 1975-1983), **Horacio Hernández** (Bogotá, 1975-1983), **José Joaquín Osorio** (Buenaventura, 1973-1983), **Juan Francisco Ochoa** (Rionegro, 1974-1983), **Luis Fernando Agudelo** (Armenia, 1973-1979), **Jerley Sabogal** (Armenia, 1977-1983), **Ismael "Mayo" López** (Bogotá, 1975-1983), **Lyana María Amaya** (Bogotá, 1975-1983), **Santiago Alvarez** (Bogotá, 1979-1983). Eble mi nun forgesas kelkajn aliajn gravajn nomojn, kaj pro tio, mi anticipe pardonpetas al la forgesatoj.

(RIM: la jaroj en parentezoj indikas la tempon de maksimuma aktiveco).

ELSTARA ESPERANTISTO

Aparte menciinda estas la nomo de Inĝeniero Jesús Antonio Vélez Rojas, kiu en Septembro 1944 proponis al la reprezentantoj de la Grandaj Potencoj ĉe la Konferenco de Dumbarton Oaks (Vaŝingtono, Usono) la adoptadon de E-o kiel labora lingvo por la tiam naskiĝanta interŝtata organizaĵo "Unuiĝintaj Nacioj". Lia propono, kvankam forte laŭdita de observantoj kaj ĵurnalistoj estis malfeliĉe ignorita de la partoprenantaj fakuloj. Tamen, Vélez-Rojas ja sukcesis interesigi pri E-o multajn eminentajn intelektulojn kaj ŝtatajn oficistojn en Kolombio, Panamio kaj Argentino. Li instruis la lingvon al multaj bogotanoj per materialoj, kiujn li mem preparis. Li tradukis Esperanten dudek du fablojn de Pombo kaj eĉ pretigis Esperantan-Hispanan-Esperantan vortaron, kiun li estis publikigonta kiam li forpasis en 1972.

ESPERANTO KAJ "EL ESPECTADOR"

Ni devas reliefigi la malavaran, amikan kaj oftan pritraktadon de Esperantismo sur la paĝoj de nia tutlanda plej bona ĵurnalo "El Espectador". Dum la kvindekaj jaroj, la fama kaj klera ĵurnalista GOG (Gonzalo González) publikigis en sia kolumno "Demandoj kaj Respondoj" en tiu gazeto mallongajn lecionojn, kiuj sendube naskis grandan scivolemecon pri la Lingvo Internacia tra la tuta lando.

EKSTERLANDAJ AGANTOJ EN KOLOMBIO

La Kolombia Esperantismo ŝuldas multon ankaŭ al eksterlandaj samideanoj, kiuj iam loĝis ĉi-tie kaj efike kontribuadis al la diskonigo de la lingvo.

Jen kelkaj menciindaj nomoj: **Frato Jean Pierre Bannier** (1910-1912, Franco, instruisto), **Stanislav Tomic** (1925-1927, Jugoslavo, Inĝeniero), **Alberto Gómez Cruz** (1930, Meksikiano, Komercisto) **Friedrich Rappe** (1931, Germano, industriisto), **Anton Tomic** (1932-1983, Jugoslavo, kiu en 1946 fariĝis Kolombia ŝtatano, oficisto), **H. C. Raasveldt** (1948-1949, Nederlandano, geologo), **J. Tenenbaum** (1949, Germano, industriisto), **José Emilio Vilaró** (1965-1968, Hispano, inĝeniero pri elektroniko), **Neal Parker** (1966-1967, Usonano, instruisto), **Jean François Perrelet** (1967-1968, Franco, instruisto), **Michèle Frésard** (1967-1968, Sviso, instruisto kaj muzikisto), **Oscar Domínguez** (1966-1968, Argentinano, vendisto), **P. Luis Eduardo Palacios Toral** (1965-1983, Ekvadorano, Pastro), **James Reid Baxter** (1979, Skoto, lingvisto).

ESPERANTO-PERIODAĴOJ

La listo de periodaĵoj eldonitaj de la diversaj grupoj kaj unuopuloj helpas kompletigi la bildon de nia landa movado:

Kolombia Stelo (1910, Ligo de Kolombiaj Esperantistoj), **La Lumo** (1911, Joaquín Ospina), **K. T. P.** (1972, Esperanta Dialoga Asocio), **Unu Mondo**, **Unu Lingvo**, (1972-1977, Luis Jorge Santos), **Avangardo** (1975-1976, Antiokia Esperanto-Ligo), **Esperanta Martelo** (1976-1977, Luis Fernando Agudelo), **Esperanto Internaciista** (1976-1977, ?), **Esperantista Unueco** (1976-1978, Gonzalo Bermúdez), **Mutualo** (1976, Luis Fernando Martínez), **KEL-Bulteno** (1970-1982, Kolombia Esperanto-Ligo), **La Stelo de Rionegro** (1981-1983, Rionegra Esperanto-Ligo), **EKA'ILO** (1981-1983, Esperanto-Klubo-Armenia), **Labor'** (1976-1983, Jorge Velásquez), **Bulteno** (1982-1983, Santiago Alvarez, **Andaj Ondoj** (1983 → Fondaĵo Santos kaj Kalvo).

LERNOLIBROJ KAJ VERKOJ

Nepardoneble estus flanklasi la liston de la titoloj de esperanto-lernolibroj aŭ materialoj publikigitaj en Kolombio: **Gramatiko de Esperanto** (1911, Joaquín Ospina), **Lecionoj de Esperanto** (1930, Guillermo Johnson), **Curso de Esperanto** (1930, Alberto Gómez Cruz), **Esperanta Vortaro** (Aprilo-Majo 1950 "El Espectador" GOG), **Esperanto, Lingvo Internacia** (1950, Rafael Tavera), **Esperanta Gramatiko** (1955, Jesús Antonio Vélez), **Esperanto, gramatiko, legindaĵoj, vortaro** (1973, Tirso Castrillón), **Esperanto, Unu Mondo, Unu Lingvo** (1973, Luis Jorge Santos), **Esperanto-Kurso** (1975, Francisco Guzmán "PACO"), **Por su propia cuenta aprenda Esperanto** (1980, Gonzalo Bermúdez, hispana traduko de Teach Yourself Esperanto), **Voy a aprender la Lengua Internacional** (1981, Luis Guillermo Restrepo), **"Esperanto, Idioma auxiliar para todos"** (1982, Jorge Velásquez), **Esperanto, Un Mundo, Una Lengua** (Nova eldono, 1983, Luis Jorge Santos), **Mi amas Esperanton** (Elementa kurso 1983, Luis Jorge Santos). Dezirinda aldono al ĉi-tiu listo estus la **Esperanta-Hispana-Esperanta Vortaro** pretigita de Jesús Antonio Vélez, sed neniam publikigita. Krom la lernomaterialoj, ankaŭ menciindas libro verkita rekte en Esperanto de Ismael "Mayo" López sub la titolo **"Dek Leteroj sen Respondo"**, **"La María"** de Isaacs, tradukita de Fulgencio González en Esperanto kaj multaj poeziaĵoj tradukitaj de diversaj samideanoj, meritas ankaŭ apartan mencion.

KONGRESOJ

Ni faris nian eblon restarigi la kompletan liston de renkontiĝoj kaj kongresoj okazintaj ĝis nun, sed ni pensas, ke ankoraŭ mankas al ni multe da informoj,

precipe pri tiuj de la unua epoko: **Unua Kongreso de Kolombiaj Esperantistoj** (1910, Cúcuta), **Dua Kongreso de Kolombiaj Esperantistoj** (1911, Pamplona), **Tria Kongreso de Kolombiaj Esperantistoj** (1912, Bucaramanga), **Kvara Kongreso de Kolombiaj Esperantistoj** (1913, Salamina), **Kvina Kongreso de Kolombiaj Esperantistoj** (1915, Altamira), **Antaŭkongreso de UKKE** (Marto 1976, Bogotá), **Unua Kolombia Kongreso de Esperanto (UKKE)** (Decembro 1976, Medellín), **Unua Regiona Renkontiĝo** (1979, Calarcá), **Dua Regiona Renkontiĝo** (Septembro 1981, Armenia), **Tria Regiona Renkontiĝo** (Septembro 1982, Pereira).

Laŭ la disponeblaj informoj, el la supre menciitaj kongresoj la plej granda estis la **Unua Kolombia Kongreso de Esperanto (UKKE)** Organizita de Antiokia Esperanto-Ligo, kaj gastigita de la Pontifika Universitato Bolivariana en Medellín (Decembro 1976). Kadre de tiu kongreso, estis prezentita la bela teatraĵo **Nigraj Inkvizitoroj, Flavaj Klaĉulinoj**, fare de la membroj de Bukaramanga Esperanto-Klubo.

Por kompletigi la prikongresan temon ni nepre devas aldoni la fakton, ke la Dua Tutamerika Kongreso de E-o, planita por Julio 1982, ne povis okazi pro financaj malfacilaĵoj.

KURSOJ. La nombro la kursoj gviditaj dum la pasintaj dudek jaroj estas vere tiel granda, ke ni apenaŭ povas memori kelkajn el la nomoj de la institutoj kaj universitatoj, kie ili okazis: **Usona Instituto (Centro Colombo-Americano)** (Bogotá, 1966-1967 Neal Parker kaj Luis Jorge Santos), **Universidad Libre**, **Universidad Javeriana**, **Universidad de los Andes**, **Universidad Nacional**, **Universidad Industrial de Santander**, **Universidad Bolivariana de Medellín**, **Universidad de Antioquia**, **Escuela de Administración y Finanzas**, **Winston-Salem Language Center**, **Universidad del Quindío**, **Audio-Visual Center**, **Centro de Lengua Inglesa**, **Inuniversitas kaj Centro por la Disvastigado de la Internacia Lingvo Esperanto (Fondaĵo Santos kaj Kalvo)**.

Al eksterlandanoj observintaj la lingvajn kaj sociajn cirkonstancojn de Kolombio, ĉiam ŝajnas mirinde, ke tiom da Kolombianoj facilege interesiĝas pri Esperanto. Verdire, ni feliĉe ĝuas tiel altan kulturan etoson, ke ĉe ni, oni studas kaj lernas Esperanton nur ĉar ĝi estas studinda kaj lerninda, studebla kaj lernebla.

FINA KONSIDERO

La historio de la Esperanto-movado en Kolombio estas plena de malebenaĵoj kaj informoj pri ĝi tro malofte transiris la limojn de nia lando, aŭ tiujn de certaj fermitaj rondoj, sed sufiĉas ĵeti rapidan trarigardon al la supre metitaj listoj de la plej elstaraj agantoj, de iliaj atingiĝoj, de iliaj gazetoj kaj asocioj por prezenti al si pli-malpli klaran bildon de prikonsiderinda angulo de la tutmonda movado, kiu ĝis nun restis preskaŭ aŭ eĉ tute nekonata al alilandanoj.

Ekzistas, do, ie meze de la babilona konfuzo, lando, kie oni preskaŭ neniam sentas la premon de multlingveco, tamen, ĉi-tie oni amegas Esperanton kaj laboregadas por ĝi ĉar oni amas pacon kaj forte deziras alproksimiĝi al homoj loĝantaj sur la ceteraj kontinentoj, sed precipe kaj plej grave, oni amas kaj lernas Esperanton, nur pro tio, ke ĝi estas aminda kaj lerninda, amebila kaj lernebla. ✪

TIU ĈI AM'

MEIRA DEL MAR
(Kolombia poetino)
(Tradukis: Lyana Maria Amaya)

*Kvazaŭ ni kune irus
tamen ne kune,
kiel
paŝo post paŝo marŝi
kaj inter ni du muro
de glaco,
kiel l' Suda
vento kiam nomata
iSuda Vento! verŝajne
foriras kun sia nom',
tiu ĉi am'.*

*Kiel river' kunigas
per siaj akvaj manoj
l' bordojn de ĝi disigitaj
per siaj akvaj manoj,
kiel la tempo ankaŭ,
kiel la vivo
de ni fuĝantaj nin vivantaj,
nin lasante
ĉiam eĉ malpli niaj
kaj pli siaj,
tiu ĉi am'.*

*Kiel ekdiri morgaŭ
dum ni pensas neniam,
kiel esti certaj ke
ni nenien irpovas
tamen neniu baril'
nin povus haltigi,
kvazaŭ la mildeco
de l'maro, antaŭfaco
de kaŝitaj tempestoj,
tiu ĉi am'.*

*Tiu ĉi
senespera am'.*

ESTE AMOR

MEIRA DEL MAR
(Poetisa colombiana)

*Como ir casi juntos
pero no juntos,
como caminar
caminar paso a paso
y entre los dos un muro
de cristal,
como el viento
del Sur que si se nombra
iViento del Sur! parece
que se va con su nombre,
este amor.*

*Como el río que une
con sus manos de agua
las orillas que aparta
con sus manos de agua,
como el tiempo también,
como la vida,
que nos huyen viviéndonos,
dejándonos
cada vez menos nuestros
y más suyos,
este amor.*

*Como decir mañana
y estar pensando nunca,
como saber que vamos
hacia ninguna parte
y sin embargo nada
podría detenernos,
como la marsedumbre
del mar, que es el anverso
de ocultas tempestades,
este amor.*

*Este
desesperado amor.*

**KOMPATINDA
MALJUNULINETO**

RAFAEL POMBO
(Kolombia fablisto)
(Tradukita de Anton Tomic)

*Estis maljunulineto
sen aĵeto por la buŝ'.
Por frandado ŝi dependis
nur de ovoĵ, viando, kuk'.*

*Jes, ŝi trinkis ĉokoladon,
lakton, vinon, kafon, sed
kompreneble ŝi ne trovis
ion indan je nobel'.*

*Eĉ kabanon ŝi ne havis
por azili sin en ĝi.
Ŝi vivetis en palaco
kun ĝardeno, regna mir'.*

*Flegis ŝin, ho ve, neniu
nur Alfons', Filip', Johan'
servantaro ja multopa
kun livre', galon', kravat'.*

*Sidiĝeblon ŝi ne ĝuis:
sofojn kaj kanapojn nur,
piedbenketojn kaj kusenojn
remburitajn per lanug'.*

*Nek ŝi propran liton havis
krom la grandan de orbril':
komfortega la matraco,
ene lino, supre silk'.*

*Tiu maljunulineto
ĉiujare ĝis la fin'
aĝiĝante unu jaron
perdis samon de la viv'.*

**"LA KOMPATINDA
MALJUNULINETO"**

RAFAEL POMBO
(Kolombia fablisto)
(Tradukita de J. A. Vélez Rojas)

*Estis maljunulineto
Kies manĝet' estis krom ŝink':
Nur kaviaro, fruktoj, flanoj,
Tortoj, ovoĵ, pan' kaj fiŝ'.*

*Supon trinkis, ĉokoladon
Kun kaf', lakto, te' kaj vin';
Sed jen ĉiam al ŝi mankis
Ĉu la manĝo, ĉu la trink'.*

*Dometaĉon neniam havis
Por duonloĝi povre . . . , sed:
Ŝi plenĝuis grandan domon
Kun legom-kaj flor-ĝarden'.*

*Kiu zorgis ŝin? Neniu:
Nur Johano, Dim', Sokrat',
Servistinoj, dek servantoj,
Riĉvestitaj eĉ je frak'.*

*Sidiĝilojn ŝi ne havis
Krom mil seĝoj, sofoj, tron',
Kaj monteg' da luks-kusenoj
Moligitaj per koton'.*

*Eĉ ne havis alian liton
Ol sian grandan kun kovril'
Orbrodita, kaj matraco
El plumetoj, lan' kaj silk'.*

*Kaj la povra oldulineto
Ĉiujare ĝis la fin',
Pliiĝa estis unu jaron
Unu minus el la viv'.*

*La spegulon rigardante
vere teruradis ŝin
vidalvida oldulino
perukhava aĉvirin'.*

*Nia malriĉulineto
havis nur, por kovri sin
la diversfasonajn vestojn
de nuancoj, ŝtofoj, mil.*

*Sen l'amas' de siaj botoj
(velureca ŝua luks'),
nudpiede sur la sablo
ŝi vagadus sub la sun'.*

*Ŝi ne havis apetiton
ĵus finita la manĝeg',
kaj ne fartis plene sana
se ŝin trafis kataret'.*

*Sulktromulto ŝin mortigis
arkiĝintan kiel "3".
Fine finis ŝia plendo
pri malsato kaj soif'.*

*Kaj la malriĉulineto
eksvivinte lasis for
multan oron. Bedaŭrinde
kat' orfiĝis, ankaŭ korv'.*

*Ŝi ripozu. Kaj Di' volu
beni nin per la mizer'
postlasata de la ino . . .
tiel preni nin de l'ter'.*

*Ŝin vidante ĉe spegulo,
Ŝin teruris ĉiam en ĝi
Je vidil' milaĝulino
Kun peruko kaj aŭdil'.*

*Kaj ĉi povra oldulineto
Havis nur por vesti sin
Dekojn mil da lukso-vestoj
Laŭmilmodaj kaj el silk'.*

*Sen la areg' da siaj botoj
Silkaj, ledaj, el kaŭĉuk',
Senŝuigita sur la planko
Ŝi irus ĉiam sub la sun'.*

*Neniam havis apetiton
Ĝuste tuj post ĉiu manĝ',
Kaj ne ĝuis sanon plene
Kiam trafis ŝin malsan'.*

*Pro troaĝ-malsano mortis
Arkfleksita kiel "3":
Pro soifo kaj malsato
Plu neniam plendis ŝi.*

*Nu, la ĉiomaĝulino
Mortiĝinte lasis nur:
Orjuvelojn, domojn, bienojn,
Katojn, birdojn kaj tiel plu.*

*Ŝi pacdormu, kaj Di' volu,
Ke ni atingu ĝui kun san'
Ŝiajn povraĵojn kaj suferojn,
Kaj finmorti pro la sam'.*

Niaj representantoj en Budapeŝto

LEONOR CALVO DE FEIJOO

Licenciulino pri Internacia Juro kaj Diplomatio.
Reprezentantino de la Komisiono pri Virina Agado en Kolumbio.
Iniciatintino de Fondaĵo Santos kaj Kalvo.

LYANA MARIA AMAYA

Licenciulino pri Fremdaj Lingvoj.
Direktorino de la Bogota Centro por la Disvastigado de la Internacia Lingvo Esperanto.
Redaktistino de Andaj Ondoj.

LUIS JORGE SANTOS-MORALES

Fondinto de Winston-Salem Lingvo-Centro, Aŭtoro de "Esperanto, Unu Mondo, Unu Lingvo".
Iniciatinto de Fondaĵo Santos kaj Kalvo.
Redaktoro de "Andaj Ondoj".

